

Рекомендації міжнародної наукової конференції «Формування і розвиток бібліотечного електронного середовища»

4–6 жовтня 2011 р. у м. Києві Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського спільно з Асоціацією бібліотек України і Радою директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук — членів Міжнародної асоціації академій наук проведено міжнародну наукову конференцію «Формування і розвиток бібліотечного електронного середовища».

Вона продовжила низку щорічних конференцій, започаткованих Бібліотекою 1989 р. На обговорення було винесено проблематику: ресурси бібліотек, їх роль в організації знань та системному наповненні вітчизняного інформаційного простору; наукові бібліотеки та перспективні інтернет-технології; бібліотеки як суспільні центри управління інформаційними потоками; біографіка у сучасному інформаційному просторі; цифрові ресурси рукописної та книжкової спадщини в бібліотечно-інформаційному просторі; корпоративна взаємодія бібліотек у мережевому середовищі; збереження бібліотечних фондів у процесі формування електронних бібліотечних ресурсів.

Відзначалося, що вітчизняні бібліотеки та інформаційні центри України є потужними складовими національної інформаційної інфраструктури, їх розвиток характеризується динамічним формуванням традиційного та електронного середовища, впровадженням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, активізацією використання їх потенціалу суспільством.

Про зростання ролі бібліотек свідчить прийнята 17 серпня 2011 р. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека-XXI». Програма спрямована на підвищення ефективності використання і забезпечення доступу до документів, які зберігаються в бібліотечних, архівних і музейних фондах. Це дасть змогу підвищити інформаційну культуру суспільства і ввести в науковий обіг унікальні документи, що є об'єктами національного надбання.

Водночас констатувалося, що активізація використання значного інформаційного потенціалу бібліотек та науково-інформаційних центрів України гальмується їх недостатнім матеріально-технічним забезпеченням. Потребують посилення наукові дослідження у бібліотечно-інформаційній сфері. Загострюється проблема кадрового забезпечення бібліотечної галузі.

Мета форуму полягала у визначенні напрямів розвитку бібліотек як базових складових єдиного науково-інформаційного й соціально-культурного простору України, що забезпечують вільний доступ громадян до інформації та знань.

У результаті обговорення конференція визначила, що досягнення поставленої мети потребує:

- подальшого розвитку нормативно-правової бази щодо електронних інформаційних ресурсів, зокрема, — передавання бібліотекам цифрових версій тиражованих видань з визначенням механізмів дотримання законодавства про авторське право і суміжні права;

- спрямування науково-методичного забезпечення бібліотечно-інформаційної роботи на підвищення ефективності діяльності бібліотек, розвитку нових форм і методів їх кооперації, поглиблення інтеграції з суспільними інститутами;
- визначення підходів щодо гармонізації традиційних і електронних інформаційних ресурсів на основі створення розподіленої системи зберігання універсальних бібліотечних ресурсів з інтегрованим довідково-пошуковим апаратом, орієнтованим на розкриття видової різноманітності та предметно-тематичної багатоаспектності фондів бібліотек;
- розроблення теоретичних засад розвитку мережевої технології формування та використання документальної бази розподілених інформаційних ресурсів;
- створення базових центрів переведення в електронну форму бібліотечних колекцій, що мають наукову та історико-культурну значущість;
- розгортання в рамках реалізації Державної цільової національно-культурної програми «Бібліотека-XXI» проєктів формування тематичних електронних бібліотек, зокрема, «Історико-культурне надбання України», «Наукова спадщина України», «Сучасна Україна»;
- сприяння розробленню та впровадженню технології корпоративної каталогізації фондів провідних бібліотек України з використанням єдиного формату представлення бібліографічних і авторитетних/нормативних записів та класифікаційних даних;
- розвитку корпоративних форм аналітико-синтетичного оброблення інформації для забезпечення повноти відображення в системі реферування вітчизняної наукової літератури відомостей щодо публікацій українських учених і фахівців;
- створення новітніх технологій підготовки інформаційно-аналітичних і прогностичних продуктів та активізації їх використання в системі соціальних комунікацій;
- широкого розгортання електронних ресурсів історико-біографічної інформації, віртуальних лабораторій для співпраці дослідників-біографістів усіх регіонів України і зарубіжжя з метою забезпечення зростаючих інформаційних потреб сфер освіти, науки і культури, патріотичного виховання;
- розвитку корпоративних форм взаємодії в сфері інформаційно-бібліотечного обслуговування;
- спрямування наукових досліджень на розвиток бібліотек як науково-інформаційних та освітніх комплексів, що забезпечують виробництво, накопичення, використання та розповсюдження знань;
- урахування тенденцій розвитку науково-інформаційної сфери при підготовці фахівців нової генерації;
- активізації участі наукових бібліотек України у міжнародних проєктах, у тому числі — Світовій та Європейській електронних бібліотеках.